

ИВАН

ДАВИДКОВ

*ПРАКЪЙСКИ
МОТИЛИ*

СТИХОВЕ

1968

БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ – СОФИЯ

I

ВЕДНЪЖ ПРЕЗ ЮЛИ

Толкова звезди падаха през оная нощ на юли,
че прогориха нашите дрехи.
Когато се върнахме у дома,
ти вдигна палтото ми над балкона
и видя през него цялото небе.

– Ах, защо не седнахме под някой покрив?
Звездите щяха да подскачат по керемидите
и нямаше да ни докоснат.
Как ще вървим сред хората
с такива дрехи?

И аз ти казах:
– Недей тъгува.
Радвай се на илюзиите.
И на раните от звезди се радвай.
Ще дойде часът на големите снегове.
Всичко ще побелее. И само димът на комините
ще изпълва небето със сиви дървеса,
сред които като жълта врана ще се гуши луната.

Едничка зеленина в нашата стая
ще бъде чайникът,
поникнал върху черната буца на печката.
И като цъфнала праскова
ще розовее само прането на балкона.
Тогава ние ще бъдем стари и тъжни
и следите от тия звезди
ще ни позволят да видим как високо е било небето,
как високо са се търсили нашите мисли
в оная нощ на юли,
когато падаха толкова звезди...

И ти се усмихна. Иглата звънна на пода.
И за нишката,
с която искаше да закърпиш нашите дрехи,
завърза онова лято,
за да остане завинаги при нас.

СОЛ

Това са солниците. Жар и жажда.
И пот, която дланите разяжда
и върху устните горчи.
Лопати тракат в изпаренията сиви
и купищата сол израстват мълчаливо
под избелелите очи...

Не беше ли тя пяна зад витла запели
и отражения на облаци не е ли
безмълвната ѝ белота?
Не беше ли тя сън на птици
и говор на весла и на лозници,
преди да я прониже дъх на самота?

О, ти и в нас пламтиш, безкрайно лято.
И всичко, със което сме били богати,
дими и чезне. Тоя зной небесен
гори душите ни. И там остава –
потърсила закрила и забрава –
горчива сол. И става тя на песен.

ТРАКИЙСКИ МОГИЛИ

Вие винаги сте ми напомняли тракийски могили.
Под трева от тревоги и делнични грижи
са залязвали вашите дни.
Често не са ви забелязвали,
защото сте имали цвета на земята
и на прегорелия хляб.

Но е идвал ден,
когато плугът на орача е докосвал вашите основи,
задирал е в камък. И се е откривал вход.
Едно кибритено пламъче, уплашено от мрака,
е трептяло и е вървяло
под свод от невиджани фрески—
толкова свежи,
сякаш художникът току-що е излязъл
и фреските са влажни от дъха му.

И златни съдове, покрити с прах,
са лежали на пода като балсамирани слънца.

Археолозите са одухвали от тях легендите –
и са ги понасяли тържествено,
като древни дарове на земята.

А край пътя им са стояли други могили,
обрасли с трева, издълбани от дъждове,
скромни и черни
като земята и хляба.

Но те мъдро са ги отминавали.

МОНАСТИР

Цяла нощ шумяха манастирските чешми.
Цяла нощ се мъчех да заспя –
кипарисът все пробуждаше съня ми.
През пролуката се виждаше небето.
Слизаха през нея сенките на облаци и върхове.
Цяла нощ се мъчех да заспя.
На разсъмване притворих клепки и дочух:
стълбата на горния етаж заскърца.
Слизаха светците от иконите
да си легнат.
Сваляха полека
своите широки, излинели дрехи,
ореолите си сваляха – да не им пречат –
и на гвоздеите по стените ги окачваха
като детски обръчи.
Спал съм само час – и се събудих.
Във прозореца удари светлина, която
се разля широко по тавана.
И по сянката над моето легло познах,
че се връща старият монах – пчеларят.

Той в ръцете си селяшки носеше
пчелни пити с цвят на хвойнов корен.
Бе такова плодно лято,
че от питите набъбнали течеше мед по калдъръма,
както привечер се стича мляко от набъбналото виме
на козите, тръгнали към къщи.

Манастирските чешми люлееха зората
в своите корита.

ТВОРЧЕСТВО

Ти имаш толкова платна и слава.
Музеи греят с твоя синева.
И бъдещето ще те споменава.
Но аз не ти завиждам за това.

Завиждам ти за оня миг, когато
палитрата лежи като поле
и ти, над нея сведен, търсиш лято
и глас на бавни есенни криле.

Все още образите се стаяват.
Плодът и коренът лежат ведно.
Но мислите ти мълчешком минават
по преспите на бялото платно.

Оставят звук, оставят диря лека,
оставят паяжинена следа,
където ще поникне след човека
вечерен път и утринна звезда.

Небето още в облаци е скрито.
Но в тоя мир без думи и лица
на преживяното мъглявините
кръжат и раждат своите слънца.

Кръжат сияещи и многогласни.
И ти, докоснал тяхното звено,
изправяш се – и мъченик, и властник –
пред светостта на бялото платно.

ЖИТИЕ

На Младен Исаев

Виши се Ком. Под неговата сянка
едно селце като сокол кръжи.
И в своя skut разцъфнала фиданка
гласа на птичите ята държи...

Тук беше люлката ни, изтъкана
от бързеи, пътеки и бразди,
завързана високо над Балкана
за гвоздеите на вечерните звезди.

И ние се завръщаме да чуем
гласа на мълчаливия ѝ чернозем,
с роса краката боси да обуюем,
със листопади да се облечем.

И думите ни се покланят ниско —
като трева след плуга и дланта.

Сърцето нищо повече не иска.
И жътва позлатява песента.

ПОЕТ

На случайно попаднало листче
поетът написваше само един стих.
После с него,
като с въже,
издърпваше цялото стихотворение
из глъбините на съзнанието.

ТАБУН

Сиво небе – с един бял облак.
И мокри баири с тъмни ровове,
проядени от ръждата на есенна папрат.

Денят си отива.
Вечерта иде
с хлъзгав тропот на буйни коне.

Черните пият от бели бродове –
толкова дълго, че реката потъмнява.
Белите цвелят протяжно и звънко –
и крайпътните храсти кипят от вихрушки.
А червените разпалват своите гриви,
за да могат конярите да намерят пътя.

Само едно конче, вчера родено,
с крачета, трептящи от очакване и радост,
върви след гласа на отлитащите птици,
върви към баира,
смалява се,
чезне.

Хей, вие, нима не го виждате! Спрете!

Плач на кобила се мятат по рида.

Но кончето не чува –

то върви по небето,

станало

вече

звезда.

В ПАМЕТ НА ПРИЯТЕЛЯ

Ах, тоя сняг! Той заваля отново,
макар че вече трънките се канят
да разцъфтят. И твоите тополи,
които стигаха почти балкона,
шумят с порозовели върхове.
Но ти не ще ги люшнеш тая вечер,
преди да пъхнеш ключа във вратата,
лице не ще подложиш – да те щипне
снегът по бузите.

Не ще оставиш
по стълбището шарена следа
със своите галоши.

Ти си вече
далеч от нас, накрай света, където
растат високи, тихи кипариси
и тенекиени венци ръждясват
над гробовете...

Мълком ден след ден
приятелите наши си отиват –
от веронал, от разрив и от рак.

Гробарите вървят с лопати кални
по лепкавия път.

И ние мислим
за себе си, за тебе.

Колко пъти
във часове на болка и невяра
си чакал ти от нас сърдечна дума,
но ние сме забравяли къде е
вратата ти,
дори за телефона
не сме намирали свободен миг.

И ето – сбогом!

Вечерта се спуска
и ние се завръщаме пречистени,
с една сълза, изсъхнала на бузата
от глуха размисъл и от печал.

Но утре пак денят ще ни затвори
във своя кръг: трамваят, суетнята,

и мъката над листа, и след туй
безмълвното завръщане към къщи,
където ни очаква нощ безсънна
със размисъл – подобно дървояд...

А там, над кипарисите, се сипе
снегът.

Но ти не чуваш във шума му
шум от криле на щъркели.

Не чуваш
как корените мълком се протягат
да те здрависат в новия ти дом.
И гробът ти като черта голяма
чернее над снега.

Това е всичко.

Край.

Равносметка.

Птиците под нея,
заскачали с премръзнали крачета,
пресмятат извървяното до днес...

в добротата вечна
на цъфналиите клони, на росата,
на облаците бели над света.

* * *

Учете стъпките на вярност.

От бодила

не се отбивайте.

Когато той остане

в петата и в душата – тая рана

ще бъде бисер ваш и ваша сила.

Преди да сте докоснали плода,

погледайте пръстта,

на корена се поклонете,

на душата му корава.

Преди да сте заплакали над пепелта,

учете пламъка да размишлява.

НЕРВИ

Отвсякъде гори.

И върхове.

И в дъното – една река кънтяща,
с дъх на пъстърви и елхови корени.

Тук бяхме само ние –

и светът

бе малък пръстен, очертан от зъбери
на канари.

И само на луната,
преди да легна, казвах:

“Лека нощ!”

Транзисторът се мъчеше да мине
отвъд –

при яростта на новините –
но в черната кутийка се обаждаха
щурци планински

и гори заспиващи,
и съскащи по бързея звезди.

Но тия вести в късна нощ прояждаха
кръга на боровете –

и се свличаха
като огромни преспи във съня ни.

И ние,
сякаш пътници затрупани,
се мъчехме да си поемем дъх...

И дните ни планински се стопиха
като ония тютюноберачи,
които преди съмнало минаваха
край нас, и мигащите им фенери
изчезваха по стръмнината, духнати
от утрото.

И си припомнихме, че всеки
по нещо неотложно е оставил
в града,

че утре трябва да довърши
започнатата книга,
че го чакат

на важна среща,
че човек не бива
да губи дните си току-така.

И мълчешком заслизахме по склона
към гарата, където с нервно съскане
ни чакаше един локомотив.

Зад нас кънтяха рилските реки,
но ние ги не чувахме —
и в тъмното
се спъвахме във корени и размисли.

ДЕНЯТ

Като работник, слязъл от трамвая
и вдигнал своята яка, защото
снегът бодеше лицето му,

Денят
пое под кестените, във които
нощуваха врабци.

С ръка обра
снега по дървения парапет на моста.
Облегна се на него.

Мълчешком
разгърна вестник и нарязва с ножче
парче трошлив, замръзнал снощен хляб.

Закусваше.

През пръстите му падаха
трохи.

Врабците, разлюлели клоните,
се спускаха и с весело боричкане
ги сбираха.

Градът бе още пуст.

Едничък минувач сред сънените здания –
Денят ловеше в шепата си леките снежинки.
И аз видях на рамото му сребърно петно.
Дали това бе слънцето?

Или едно дете,
надникнало над близката ограда,
бе хвърлило подир Деня и бе улучило гърба му
със снежната си топка?

II

ПОТЪНАЛО СЕЛО

Какво остава от едно потънало село? –
Трева и размисъл. И гущер върху избеляла керемида.
На дъното – следа от кантонерско колело
и съсък на коса, която дългите си откоси доприда.

Дворове без огради. Дюли, на които никой не се радва.
Парче от ваза, дето глинени цветя цъфтят.
Пътеки, по които нощем спомените се прокрадват
и под петите им отронените орехи пращят.

Рибарят мисли, че е хванал мряна, а във кошницата му подскача
глас на момче. И не мъгла се вдига в здрача,
а своя дим вечерен си припомня всеки дом.

И розов храст, едничък на брега останал,
протяга над водата прашни длани
и мие си лицето мълчешком.

ЦИГАНСКО ЧЕРГИЛО

Това беше едно безкрайно пътуване към глада и нищетата!
Кой купуваше вретена?
И можеше ли радост да се изпреди със тях?
На ритлата се люлееше фенерът.
И чергилото беше прогорено от погледите на децата.
И след каруцата нощем като куче вървеше техният страх.

Те не търсеха за нощувка дом сред полята.
Лозинакът до пътя им ставаше покрив и зид.
Виждал съм ги как вечерят, седнали кръстато,
как, преди да заспят, разсъбличат лютивия кромид.

Лягаха си всички.
Само циганката, над ритлата превита,
плетеше кошница – не от лесковина, а от мрак.
Един откраднат петел
зад нея изкукуригваше така гласовито,
че жабите падаха като камъни от речния бряг.

Вретенарят точеше своя нож, заглаждаше го на дланта си.

Конете пръхтяха до валога,
оплетени в къпини и тъмнини.
А кучетата люлееха до огнището
своите езици – червени като главни –
за да възкръсне огънят и надеждата да не угасне.

РАВНИНА

С тихо бълнуване на плугове спящи
ще те запомня.

И с тополи под огромна луна.

Разсипва се глас на звънци
по хрупкави паши
и росата ти е наляна със тишина.

Тече, златна от вършитби, нощна река.

Не искам да я прегазя,
за да не я размътя.

Един клас ме държи за ръка
и ме води по пътя.

ГОСТ

Скриптене на разкъртен лед,
цъфтене на графитни клони –
и над опушени балкони
следа от детски самолет.
И редом с нея – сянка плаха.
Отново е пристигнал гост:
кръжи над мократа ни стряха
гласът на чер презморски кос.
Кръжи, в антената се вплита,
увисва и се спуска чак
до стълбищата,
до тревите
с утъпкан и опушен сняг.
“Домът ми – пита той – къде е?”
Сърцето ми
отвърща: “Тук!”
И на клепача ми се смее
сълзата на един капчук.

ПЪЛНОЛУНИЕ

Дочувам стъпки и съзирам оня
ездач, изрязан върху небесата.
Той завързва коня
посред бостана
и повлича с крак ластуни и бразди.
Защо да паля лампата?
Сведе ли се, той може
с едно замахване на ножа
червено пълнолуние над хълмовете да роди.

ЕСЕН И ДЪЖД

Какъв дъждовен ден...Каква умора...
Прогизват въглищата до разровения тротоар.
И даже думите, за миг надникнали към двора,
се връщат при разпалената жар.

Дъждът стои пред нашата врата.
Прозорецът ни е с перде от голи клони.
И по стените бавно расне плесента
на нощните неони.

ТРЕСКА

Живакът сив, разбуден от кръвта ми,
издигаше безшумно своето стебло.
Вън бурята не бе започнала.
Тежаха облаците само.
Но капките им вече светеха по моето чело.
Но вече гръмотевици в ушите ми къртяха.
И – светли – откъм хоризонта свечерен
безкрайни влакове прииждаха към мен,
на късове насекли равнината плаха.

Те тракаха с вагоните си равномерно
и ме отнасяха към някаква невидима страна
по релси от реки вечерни,
от гласове на птици и от звездна светлина.

...А там, където гръмотевичното ехо
се утаяваше в долищата, видях:
изскубнатите ветрове лежеха,
издигнали към небесата корени от прах.

И мисълта ми като паяк се изкачваше по тях.

ВНУЧКА

Внучката тича по ливадата
и се смее.

Като пух от глухарче
вятърът я върти.

Всеки иска със нещо
да прилича на нея
и търси в лицето ѝ
свои черти.

На кого ли
внучката прилича? —
На прелитнала
сянка птича,
която в капка роса
се побира,
на кладенец,
дето човекът наднича
и душата си мълком съзира.

БЯГСТВО

Преситен от гърма на влакове и на мотори,
ти замечтаваш най-подир
да видиш облаците и могилите до кръгозора
не на екран, а в кладенец или планински вир,
да тръгнеш бос, да скиташ из бостани,
по пладница, където в пеещи ведра
набъбва мляко.
Скърцащи герани
да вливат утрот в стомната ти селската зора.
Но туй е само миг.
И вратовръзката отново мята хлъзгащо се ласо.
И телефонната слушалка пак
като кълвач душата ти кълве.
Прахосмукачката изсмуква твоите желания безгласни
и ти се радваш на килима с прецъфтели цветове.
И няма ги горите.
Няма я пастирската колиба.
Изчезват вировете, с дъх на лятна вечер и на смин.
...На пода само – като мъртва риба –
светлее ножката на твоя син.

ЗИМНО ПРЕДЧУВСТВИЕ

Падна гръм над гредите при ламаринената барака
и дъжд по ръждивия покрив затрака.

Мъжете вдигнаха очи над калния бряг
и ги лъхна тръпчивият мирис на зима и сняг.

Преди да се спусне към голите поля,
в душите им първом снегът заваля.

Те се връщаха морни от близката мина
и усещаха как мислите им проправят пъртина

през тоя сняг – до женската ласка, до нара.
И го раздухваха с въздишка, и го опушваха с цигара.

Наблизо течеше реката – и в мрака блед
гъски тихо плаваха – като късове лед.

* * *

Колко села отразени
 донесе във залива тая река,
колко прозорци –
 да светят на рибите и на веслата?
Лодките тръгват.
 И нечия тъмна ръка
в залива светнал
 не въдици –
мрак и очакване мята...

Искам на своята въдица
 тиха усмивка да сложа
и да я спусна на дъното,
 дето сред бледи треви
спи песента на нощта.
 И да вярвам, че може
тя, като сребърна рибка,
 да се улови.

Да донеса у дома
 песен за стъпки,
 като гвоздеи вбити във кея,
и за врабчета,
 които заспиват под вашия покрив стар,
песен за твоето детство,
 над което среднощният Дунав люлее
пяна, моряшко пране
 и ръка на веслар.

КОГАТО ЗАПОЧВАХА ГОЛЕМИТЕ ВОЙНИ

Когато започваха големите войни
и поникваха щикове, вместо овес и жито,
побеляваха хора и планини
и мишка прояждаше сиромашкото сито.

По далечни бърда, прегорели от суша,
и по валози с черна, опушена шума
артилерията засаждаше дъбове от пушек,
където си виеха гнезда куршуми.

Но се случваше някой, над пехотински пагони
метнал пушка и раница сива
в отпуск да тръгне с конски вагони
и среднощ да разбуди жена си —
топла и страшно красива...

Той своя войнишки колан сваляше.
На него ножът висеше като сълза голяма.
И нежният зметръс на любовта ги поваляше
и луната се люшваше до женското рамо.

Те до съмване чак прегърнати спяха,
сепвани от бълнуването на войнишките ботуши,
а лятото стреляше по тяхната стряха
със зрели, подскачащи круши.

Пехотинецът сънуваше риза изпрана,
и стъпки момчешки, и лястовича сянка.
И пушката, до прозореца подпряна,
му приличаше на неразлистена фиданка.

Не мислеше, че във оградите като
 бруствери едрееха,
 че влакове просвредляха високия Балкан,
 че майчините му коси до огнището белееха,
 като снеговете на Каймакчалан.

ПЕНСИЯ

На Тома Томов

Няма сутрин задъхан да догонваш трамвая.
Няма вече умората в полунощ да те събаря.
Слушай как до прозореца на смълчаната стая
будилникът твоите стъпки повтаря.
Или излез. Може с някой приятел да си поговорите,
закрачили безцелно по есенния път,
или да поиграете шах в градинката на улица “Оборище” –
просто така – да мине денят.

Шах! Атакувай с коня отляво!
Конят препусва, лек като перце.
Към берковската гара гръм се раздава
и въстаник забива в траверсите
лице.

По шахматните квадрати
от кестените сиви
плод се отронва и разпукнат подскача.
Какви ти квадрати! Това са ниви,
по които артилерията стреля в здрача...

Покоят е измислица. Покоят е измама.
Няма тихи разходки в прохладен мрак.
Няма пенсия. Отдых няма.
Безсъницата на младостта се завръща пак.

Духа вятър.
Кестенът като крайпътен огън се разгаря.
Клони ли те докосват? Или това са приятелски рамене?
Криза сърдечна... И сърцето повтаря
тропота на прашните въстанически коне.

ПЕПЕЛЯВА ДАЛНИНА

Пепелява далнина. И пушек.
И вечерница – накрай света.
Птичи вик ли чувам, или слушам
бавната молитва на пръстта?

Равнина безкрайна и студена
с остри планини далеч на юг,
като слънце запали пред мене
някой закъснял вечерен плуг.

Изпълни небето и душата
с твоята горчива тишина.
Дай ми сън, пробит от птиче ято
и от яростта на семена.

III

КАРПАТСКА РЪКОЙКА

На Павел Бачев

1

Наречи тия дни
с името на една планина,
изкъпи ги в река,
която извира от песен на борове,
скрий ги в дъжда
под своята дреха.

Блясък на фарове.
И камъни километрични,
седнали край пътя
върху прашната трева.
Тополите оредяват
и през техните пролуки
селата се връщат от полето,
взели под мишница
хляб за вечеря.

Блясък на фарове.
Завои, които водят към дъжда.

До светкавиците остава
една педя само.
Край пътя стои
древен дървен Христос
и един жетвар
е закачил сърпа си
на неговото рамо.

Блясък на фарове.
Дните остават надире,
задъхват се по завоите,
не могат да ни настигнат.
Но ти не си отивай без тях.
Върни душата си
да ги потърси.
Дъждът не ги е отмил —
той отнася само отраженията на биволите,
които се спускат
по жълтите хълмове
на Тимишоара.

2

Поспях в една синя къща
със сини цветя до стъклото,
в чиито фунийки звучеше
тиха музика на пчели закъснели.
Сънят дойде като жетвар до прага
и през душата ми
потекоха тихи реки
с дъх на ръкойки.
Тихи реки
с отражения на планини.
И облаци ме гледаха
от тяхното дъно.
А отсреща,
през една ограда само,
в къща,
жълта като стърнище,
спеше лятото.
Аз чувах неговото дишане,
бавно и уморено
като скриптенето на герана,

където един селянин
поеше своите коне.

Дишане –
бавно и уморено,
от което се полюляваха
клоните на ябълката
и петровките падаха,
падаха и се търкулваха,
оставили в росата
сребърна следа.

3

Художниците обичат
кафявите тонове.
Прегоряла земя.
Уморени ръце.

Жътвата лежи
върху палитрата на Корнелиу Бабă
и една четка
като комета
се спуска към платното.

Ако можех и аз
тия дни да нарисувам,
бих избрал два цвята –
кафяв и златен.

Бразди до безкрая.
Жита до безкрая.
И над тях – благослова
на човешките длани.

Птици пият от тях
свежестта на дъжда.
Дъгата израства
из браздите на техните бръчки

и като клас се превива
високо в небето...

Ветрило от слама
се вдига и пада.
Кошерът на вършитбата
бръмчи в далнината.
А Румъния стои
с лице към вятъра
и пресява житото
в своите шепи.
Лицето ѝ е с цвят
на бразди и на хълмове.
И лятото пее
в нейната стомна.

АСАНСЬОР

О, слизане неумолимо,
скриптеж на ръчки и врати,
летеж от туй, що днес е зримо,
към туй, което бил си ти...

Надолу – през съня огромен
на гари и на градове,
надолу – врязан в своя спомен,
искрящ от сини снегове.

Етаж подир етаж минава.
Сред пластовете от забрава
копнежът овъглен мълчи.

И търсиш като бучки злато
дълбоко нейде в мрачината
две незабравени очи.

ЛЕТИЩЕ

Минават сприи, падат гъсти дъждове –
и пътищата никнат по циментовата писта,
прилични на дърво, което се докосва до неznайни светове
и синкави съзвездия са неговите листи.

Ти изкачи ли се веднъж поне
на най-високия му клон, където не дохожда здрача,
видя ли океана и копитата на тия алени коне,
с които бурята от облак върху облак скача?

О, да – видях ги аз. Свистеше вятърът в крилете,
разгаряха се долу градове – като огнища.
Изрязан бе от тенекийки и от летви самолета
и стряхата ни стара беше негово летище.

Той свиреше със перките си в облачния свод.
Дори когато бе мъгла и знаехме, че нийде писта няма,
той тръгваше на път с един пилот –
копнежа ни.

И скоростта му бе стократно по-голяма.

...И днеска – пътници отдавнашни – пак тръгваме на път
със тежки куфари, с мечти назаем взети.
Летищата кънтят. И пътищата им растат.

И върху покривите тракат детски самолети.

АНТИЛСКИТЕ ОСТРОВИ

На Александър. Муратов

Това ли са Антилите?

Това ли е хотелът със веранда бяла,
където други дни и други чувства ще те навестят?
Над палмата гори тропическият залез
и с риза, метната на рамото, отива си денят.

Ти хващаш хоризонта като нишка на хвърчило,
небето се разклаща и полека се снижава,
и твоята земя – далечната – и всичко най-обичано и мило
към теб се приближава.

И виждаш ти, че разстояния безкрайни няма,
не ти е чужд със светлините си брегът –
там тлее като фосфорна вършитбената слама,
разпръсната по стария крайвитски път.

И ако се сведеш над перилата на балкона,
ти ще усетиш дъх на подница и на заспиваща река,
ще видиш как съседът ви се връща – и на коня
момчето му люлее дългите си изподраскани крака.

И над канавката, където нечий огън пуши,
ще се заклатят патета на тромавите си крачета.
Из двора ви писукащото им съзвездие ще лъкатуши
и ралник на забравен плуг като луна сред тях ще свети.

Дочул шума им, братът-инвалид ще чукне с патеричка по шосето,
ще вдигне към безкрая пълните си с тъмнина очи.
...Ти виждаш: палмата люлее своите листа в небето,
ала не може неговия лик да заличи.

Реки тропически текат. Пулсират сините им вени.
А тебе те изгарят снеговете на Балкана.
И болката, и обичта растат,
уголемени от лупата на океана.

КУЗНЕЦКИЯТ МОСТ

Утаяват се в мрака релси и далнини.
В светлина се превръщат и мисъл, и слово.
И градът няма вече улици и стени –
той е само кръжение на листи и отражение на мостове.
Той е иззидан от стъпки, които нейде дълбоко звучат.
Той е само от прозорци. И от фарове само.
Еднички нощните сенки като прилепи висят
под Кузнецкия мост,
под бялото му рамо.

Каква есен над тия проспекти бушува!
Чуваш ли листите? Чуваш ли птиците?
Моята душа също тая нощ пътува
и семафори на гари се люлеят в зениците.

И аз знам, че съм само на нощния вятър гост.
Той между сънните квартали пак ще ме залута.
Но аз ще се връщам по бялата струна на Кузнецкия мост
да търся музиката на тая тъй кратка минута.

Ти ще стоиш над реката. Перилата ще звънят.
Твоята рокля ще трепти като вик, като лист от бреза...

Боже, колко раздели пропукват човешкия път!

...И в сърцето ми пада от облака птича сълза.

ЯНТАРНА ОГЪРЛИЦА

Янтарна огърлица на своята шия.
Поят в нея горите и веслата далечни поят,
и твоите стъпки, налени с роса и магия,
и мокрите мрежи, по които се стича кеят.

Ние, навеки изгубени, отново сега се намираме –
две янтарни сълзи на безкрайния бряг.
Ние като древни литовски борове бавно умираме
и балтийската бездна ще е наш саркофаг.

О, чувства със щедра наивност пиляни!
Морето ни грабва и дюни мълчат околоръст...
Ще светим ли някога в рибарските длани
като шепа янтар? Или ще бъдем само бучки пръст?

Ще светим ли над рамо, изваяно от пяната на морето,
и над целувка, слязла като пеперуда
към цвета на бяла гръд,
или един сокол вечерен с острието на крилете
ще среже нишката на нашия не минат път?

Вие се река Вѝлия. Тече синята вода на клоните.
Без глас. Без дихание. Без следа.
И в твоята длан, от крилото на ангел отронена,
свети тиха литовска звезда.

ВЕЧЕРНА ПЕСЕН

На Найдено Вълчев

Лилави белоруски пясъци
шумят под стъпките на мрака.
Изчезват пътища и думи,
изчезват клони и гнезда
и катеричи сън се сипе
над нас и нашите следи.

Една звезда ни дай, о вечер!
И тя над насипа изгрява.
Оттам се връща кантонера,
той ходил е да среща влака
и след фенера му посветват
рог и копито на коза.

Каква печал неуловима!
Какво мълчание вечерно!
Дори ловец далеч да гръмне,
ще знам: не стреля той по птица,
а изстрелът му е салют
за Нарач, със мъгла, подобна
на детски дъх, салют за тоя
син белоруски листопад.

Той ме пронизва и ме прави
прозрачен като лесовете
и над лилавото сияние
на пясъка
се вдигам аз —
и ставам къс небе, в което
кръжи един сокол полески,
кръжи един листец последен,
кръжи един напев старинен,
роден от звън на паяжина.

ПРЕД ПАМЕТНИКА НА РАЗСТРЕЛЯНИТЕ ОТ ЛИТОВСКОТО СЕЛО ПИРЧЮПИС

Растат край балтийските дюни
и меко се къдрят житата.
Със лъч от зорница зашит е
раненият вик на нощта.
А зиме окопите кашлят
и пада куршум от гърлата,
и синор – зараснал белег –
чернее далече в степта.

Орачите побратимиха
снарядната яма и плуга.
И семе, подобно ято,
над тяхната длан кръжи.
Но случва се: спрели мълком,
те виждат сред тиха угар,
в прострелян ботуш –като в дуло –
гнездо на авлига дежи.

О памет, ти шнур бикфордов,
просветвай и съскай в здрача!

На нишка дъждовна обесен,
последният лист виси.
И Майката край Пирчюпис
с гранитни зеници плаче.
Но може ли всички мъртви
сълзата и да възкреси?

ОТЛИТАНЕ

Летището лъщеше с дълга писта,
разтърсена от пукота моторен.
Очите ми те търсеха: къде си
сред хаоса от лампи и крила?
Не знаех аз, че съм дърво, което
при теб е пуснало болезнен корен
и самолетът го изтръгва бавно,
кънтейки с яростните си витла.

Под мен оставаха безсънни думи,
внезапни телефони, устни бледи.
Студено светеха реки, където
подобно въглен гаснеше града.
Следите ти изчезващи лежах
сред мокри, потъмнели слънчогледи
и твойт вик прощален се люлееше
над тъмно пепелява вода.

IV

* * *

Пелиновият дъх на ниските звезди
бе наш подарък от случайността.

И в тая –
поскърцваща дори от шепота ни –
стая

безсънието като паяжина святкаше
по тъмните греди.

О, запази го в своето безкрайно скитничество!

Влакът
да го не смаже върху релсите си сини.
И си припомняй в полунощ

как щъркели потракват
над ласката ни
и над лунните копривщенски комини.

СБОГОМ

Внезапен вятър срина вратните,
понесе чирозите из небето.

Те святкаха като игли.

Студена пяна с нокти се изкачваше по бреговете,
прокъсани от храсти и скали.

И само някакъв човек вървеше
по крайбрежната алея,
наметнал, като дреха, спомена за тиха нощ
и за луна над кея.

Стояха дървеса със клони оголели
и сенки виснеха по тях като забравени палта
в бараките до плажа,
дето раменете на момичета примамно
бяха грели
и ритъм на тела задъхани
бе врязан във пръстта.

Какво той търсеше сега?
Едничък вятърът на този бряг остана.
Морето зидаше над всичко
вълнолом от грохот и от пяна.

ЧУВСТВО

Ето глас на нощен облак, ето мирис на ливади.
Значи, имало все още на земята тишина!
Пътища през мъх и папрат. Стъпала от водопади –
и по тях към нас се качва шумолене на сърна.

Преминаваме на пръсти по безкрайна птича глъчка
и ръката ми те търси в осеновата гора
тихо – като “добър вечер”, като пукане на съчка,
като трепване на пепел, под която спи искра...

НОЕМВРИЙСКИ КРАЙБРЕЖИЯ

Аз търся белези от стъпки боси
край дюни, пълни с мраз и ветрове.
Но само дъжд поклаща своя посев
над карстовите брегове.

Самотно разписание на кея.
Въжета. Локви. Котви. И ръжда.
Като угарка татък се люлее
самотен гларус върху тъмната вода.

Стоя.
А искам да извикам, да затичам,
с юмрук да блъсна нечия врата...
Боли. И по лицето ми се стичат
размити градове, които плуват към нощта.

СРЕДНОЩНИ УЛИЦИ

– Тогава ли започна зимата?

– Тогава.

Хотелът беше далече и ние тръгнахме пеша,
за да бъдем по-дълго заедно.

Говорехме – и само на думите ни беше лесно
да вървят без пъртина.

Тя ми рече:

– Помниш ли оная зима,
когато всички фонтани бяха замръзнали?
Ние вървахме през стъклена приказка,
гласовете ни се удряха в тишина и сияния.

Аз те обичах. А исках да избягам,
за да спася обичта.

Плашеха ме делниците, които щяха да ни направят чужди.

Спасих ли я? Не знам.

Говорила съм на сина си
за тебе и за ония замръзнали фонтани.

Той се усмихва: “Колко сте били наивни!”

И мъжът ми знае. Но не ревнува.
Той обича старинни мебели и супа с гъби.
Ако дойдеш някога у дома, непременно ще те нагостя.
Под шала ѝ, на челото, тъмнееше бръчка
и в нея споменът лежеше като стопена снежинка.

От един уличен телефон тя позвъни на мъжа си.
Каза му нещо много нежно.
Помоли го да затопли чая
и да сложи пантофите ѝ до печката.

Хотелът беше наблизо. Аз тръгнах натам,
понесъл мъчителното кръжение на нощния сняг.

ЗАВРЪЩАНЕ ОТ ПАНАИРА

Зад нас останаха тополите и цвиленето на конете,
шумът на избелелите палатки, виковете на факирите,
свистенето на люлките, развените поли момински
и погледите на войничетата, втурнати след тях.
Настигаха ни каруцари.

Някой бе си купил коза,
друг караше овни, които блееха.
А цигани, изпружили крака големи
през ритлите,

със лъскави флигорни свиреха.
Настигаха ни другоселки.

И пред тях
мъже, палтата си на лакът взели,
ги водеха направо през нивята —
защо да се морят по тоя пращен път?
И кукурузът с избелелите си саби
ги пазеше от погледите любопитни.
А вечерта се пълнеше с потайни думи
и шумолене на поли, които се отдръпват
под нечия ръка, за да открият

сиянието на бедро – и после да остане
задъхан шум на смачкана трева.

Аз гледах крадешком натам и мислех,
че месецът се кани да изгрее,
затуй просветва през стеблата.

Но той се бавеше, не знам защо.

МЪГЛА

Попиха във мъглата цветята по корниза.
Една безмълвност сива гнети те много дни.
И стаята, скриптейки, в бездънна шахта слиза –
размазват се и чезнат лица и светлини.

Светът е нереален. Като че под земята
локомотиви свирят и трополят коне.
Прегракнали от влага, се търсят дървесата
и нейде глухо пука замръзнало пране.

И виждаш, че от тебе безшумно си отиват
пътеки, думи, стъпки – и те пронизва хлад.
И спомените стягат подобно тел бодлива
ръцете ти – извити и сключени отзад.

А може би и ти си безплътен като тая
мъгла – не чувстваш болка, тревога, суета
и само тоя резен лимонен, светнал в чая
като луна прозрачна, те връща на света...

ПЕРОН

Студено е. Мостовете пустеят.
Заглъхва свирката на влак последен
и Тракия, пронизана от вятър,
безмълвна до безкрая чак, лежи.
Чешмата с бели гвоздеи от капки
среднощните минути приковава
и в мрака под нозете на стрелочника
пропуква остро мокрият чакъл.

Студено е. От релсите и самотата.

О, сгрей ръцете си над стих и спомен
със бяла жар на цъфнали череши
и дим на люляци пак ще ти върне
дъха на юнските тракийски нощи,
платната на художника, които
ухаеха на лен и листопади,
триножника във къта – и до него
момичето, което ти обикна –
зеленооко, със коси червени,

като мадона от Модилиани,
с коси – едно безумно нощно слънце,
прогарящо таванското стъкло.

...И няма мокрият перон да ти е чужд.
И Тракия в браздите си ще вземе
безсънната ти ветровита нощ.
Мостове ековити ще те водят
над мисли и печал неуловима
и ще усещаш върху раменете си
тих детски сън, долитнал като пепел
от звездните угаснали огнища...

СЪДЪРЖАНИЕ

I

Веднъж през юли / 3
Сол / 5
Тракийски могили / 6
Манастир / 8
Творчество / 18
Житие / 12
Поет / 13
Табун / 14
В памет на приятеля / 16
...Учете стъпките на вяност / 20
Нерви / 21
Денят / 24

II

Потънало село / 27
Циганско чергило / 28
Равнина / 30
Гост / 31
Пълнолуние / 32
Есен и дъжд / 33
Треска / 34
Внучка / 35

Бягство / 38
Зимно предчувствие / 37
...Колко села отразени / 38
Когато започваха големите войни / 40
Пенсия / 42
Пепелява далнина / 44

III

Карпатска ръкойка / 46
Асансьор / 52
Летище / 53
Антилските острови / 55
Кузнецкият мост / 57
Янтарна огърлица / 59
Вечерна песен / 61
Пред паметника на разстреляните
от литовското село Пирчюпис / 63
Отлитане / 65

IV

...Пелиновият дъх на ниските звезди / 67
Сбогом / 68
Чувство / 70
Ноемврийски крайбрежия / 71
Среднощни улици / 72
Завръщане от панаира / 74
Мъгла / 76
Перон / 77

Редактор: А н д р е й Г е р м а н о в
Художник: И в а н К ъ о с е в
Худ.редактор: Е л е н а М а р и н ч е в а
Техн. Редактор: Л ю б е н П е т р о в
Коректор: А с е н Б р а я н о в

Формат 32/84/108, тираж 2100 екз., печатни коли 5,63, издателски коли 4,28, изд. № 2464, л.г. VI/35, пръчка № 39/1967 г. на изд. „Български писател“, дадена за набор на 16.XI. 1967 г., излиза от печат на 20.II.1968 г., цена 0,82 лв

ДПК „Димитър Благоев“ – София